

עין משפט גד מצוה

ב או **מ** פ"א מהלכות מידות הלכה י ועין עט כ"ג:
ג ג או מ"י פ"ז מהלכות מעשה קדשת הלכה ט וע"ש כ"מ:

מוסף רש"י

מן הגרונרות ומן הדבילה היו נזיר. דעין דלמר הריני נזיר חל עליה נזירות, ופי הדך ואמר מן הגרונרות ומן הדבילה לא אמר כלום (ע"ל פ"ג) אפי"פ שאמר ענין שלמו נזירות, כיון דלמר הרי אני נזיר תפוס לשון ראשון והוי נזיר (מנחות פא).

פי הרא"ש

לא נזר כדרך הנודרים שאין נזיר מן הגרונרות: בש"א נדור ונזיר פ"י נדור או נזיר אם אמר לא היה לבבי לנזיר? אלא שיהו עלי קרינן נדור ואם לא אמר כלום הוי נזיר ודבר כ"מ: וכ"י יהודה וכו': סברי כרבי יהודה דמתיר אליבא דב"ש היינו דלא כתי"ק ודלא כר' יהודה: קמה יביא סולת קמה שאינו מנופה יביא סולת מנופה. יביא שפן ולבונה שאין מנחת נרבה בא בלא שפן ולבונה: חצי עשרון לביא עשרון שאין מנחת פחות מעשרון חזק ממנחת חביתין: אבל באומר אילו הייתי יודע שאין נודרים כך וכ"י ואיכא למימר שטעה לפי שיש מנחה באה שעורים מנחת העומר במנחת קנאות אבל במתני' אביכא איכא למשעי לנזיר שכל גרונרות דלמא אבל אמר מן העדשים לא אמר כלום דבאה לא טעי אישוי דאין מנחה באה שעורים: הדר פ"י ממאי דלוקי לה ממתני' דמנחות כ"ג: ומוקי לה כרבי יוחנן ובאומר: **מתניתין קשיתיה בו' ייתני מן העדשים** ולי"ג קטב חזקיה ב"ש כר' יהודה ובמנחות פ' המנחות י"ג ליה והכי גריס התם אלא ש"מ משום דטעי הוא בשעורים טעי בעדשים לא טעי ויש לישב גריסת הספירם דמתני' כרבי קטב חזקיה כר' יהודה ומוקי למתני' כר"ש והכי פ"י הדר ביה חזקיה ממאי דאוקי מתני' כב"ש אליבא דתי"ק דאמר הוי נזיר דאי"כ אפי"פ העדשים נמי: אלא סבר כר' יהודה דאמר (ל) פליגי וכי היכי דמן הגרונרות ומן הדבילה הוי נזיר ומפרשי דבעי למימר שהיא מפרשת מן משום דשיך בהו איסור נזר ה"ה נמי הוי עלי מנחת מן העדשים וביא חסתי כיון דיש מנחה דבאה שעורי' אבל אמר מן העדשים לאו כלום קאמר דאין מנחה באה עדשים אבל לבי"ה הכי דמן הגרונרות לא הוי נזיר ה"ה מן השעורים לא יביא חיטים והא דר' יוחנן הוא דאמר באומר אילו הייתי יודע וכו' ובעדשים לא טעו אישוי כי הכי דלבי"ה מן הגרונרות לא הוי נזיר ונזיר אפילו אי

אמר אילו הייתי יודע (ב) ז"ל דלמר דבאומר הרי עלי קרבן פליגי:

מ:

פוטור וא"ת למה הוצרך לומר ז"ה כר"ש לימא ז"ה לטעמייהו דלמרי יש שאלה להקדש וי"ל משום דלכתי לז"ה נהי דנזיר מיין לא הוי נדור מיהא ליהוי מן הגרונרות להכי קאמר כר"ש דפוטור לגמרי שלא התנדב כדרך המתנדבים שאסר צא להיות נדור מן הגרונרות הל"ל צלשון קונס כדרך הנודרים: **ב"ש** סברי כר"מ.

דלמר אין אדם מוזיא דבריו לצטלה להכי הוי נזיר וכרבי יהודה דמתני' דלמר נדור הוי וז"ה סברי כר' יהודה דמתני' נדור מיהא הוי ודלא כר"ש דפטור לגמרי: **ב"ש** בר' יהודה. ונדור מיהא הוי וז"ה כר"ש ואפילו נדור לא הוי: **יב"א** מן החיטין. שאין מנחה צאה שעורין אלא (א) דחוטא ומנחת קנאות: **יב"א** עשרון שלם. שאין מנחה פחותה מעשרון והוי טעמא דכולהו: **לאו אמרי ב"ש** מן הגרונרות ומן הדבילה הוי נזיר. אע"ג דגרונרות לא שייכי לנזירות כלל מטעמא דפרישית לעיל משום דאין אדם מוזיא דבריו לצטלה ה"ג מן השעורין אע"ג דלא שייכי שעורין למנחה יציא חיטין דאין אדם מוזיא דבריו לצטלה:

באומר אי"ו הייתי יודע בו'. צניית רס"י צאומר כלו' צאומר צפירוש אילו הייתי יודע שאין נודרים שעורין כו' אבל טעימי לומר דנודרין שעורין כמנחת חוטא (ב) וקנאות ולולי זה הייתי נודר חטים להכי מייתי חטין וצנצונה וכן צנתי עשרון לא דע שרתיך להציא עשרון שלם: **לא** שנו א"א מן השעורים. דמלי למיתלי צטעות כיון דליכא אוחרי דהויין משעורים אצל מן עדשים לא מייתי כלום דליכא למיתלי צטעותא דליכא של [עדשים]:

מכרדי חזקיה במאן מוקי לה מתני'. דמנחות כ"ג: כו' ואומר"ס ז"ש דהוי נזיר מטעם דלמרי' אין אדם מוזיא דבריו לצטלה א"כ אפי"פ עדשים ניימו חטין: **הדר** ביה חזקיה מההיא. פ"י ממאי דלוקי לה מתני' דמנחות כ"ג: ומוקי לה כרבי יוחנן ובאומר: **מתניתין קשיתיה בו' ייתני מן העדשים**. כלומר אי מתניתין כצית שמאי ומטעם דאין אדם מוזיא דבריו לצטלה ליתני עדשים דהוי רצותא טפי:

הרתם משום מעותא הוא ובאומר אילו הייתי יודע

הריני נזיר פרק שני נזיר

אמר הרי עלי מנחה (הציא קמה מציא סולת. או שאמר הרי עלי מנחה צלה שמן ולבונה כו': **מי לא אמרי ז"ש**. דאע"ג דלא קביל להיות נזיר אלא מן הגרונרות הוי נזיר מן היין הכא נמי כי אמר מן השעורין מייתי לה מסולת של חיטים כהלכתה: **ור' יוחנן אמר אפילו סימא דברי הכל**.

מתני' דלא כי האי תנא דתניא רבי נתן אומר בש"א נדור ונזיר וב"ה אומרים "נדור ואין נזיר ב"ש סברי לה כר"מ וכו' יהודה וב"ה סברי לה כרבי יוסי לישנא אחריונא אמרי לה רבי נתן אומר בית שמאי אומרים נדור ואינו נזיר ובית הלל אומרים לא נדור ולא נזיר ב"ש כרבי יהודה וב"ה כר"ש תנן התם (ב) האומר הרי עלי מנחה להביא מן השעורים יביא מן החיטים קמה יביא סולת שלא בשמן ולבונה יביאנה בשמן ולבונה חצי עשרון יביא עשרון שלם עשרון ומחצה יביא שנים ר"ש פוטור שלא התנדב כדרך המתנדבים מאן תנא דכי אמר הרי עלי מנחה מן השעורים מביא מן החיטים (ב) אמר חזקיה במחלוקת שנויה (ב) וב"ש היא לאו אמרי ב"ש כי אמר מן הגרונרות ומן הדבילה הוי נזיר הכי נמי כי אמר מן השעורין מביא מן החיטים ורבי יוחנן אמר אפילו תימא דברי הכל (ב) באומר אילו הייתי יודע שאין נודרין כך לא נדרתי כך אלא כך אמר חזקיה לא שנו אלא שאמר מן השעורים אבל אמר מן העדשים לא מייתי ולא כלום מכדי חזקיה כמאן מוקים לה למתני' כבית שמאי והא עדשים לגבי מנחה כגרונרות לגבי נזיר דמו וקאמרי בית שמאי הוי נזיר הדר ביה חזקיה ואמאי הדר ביה אמר רבא מתני' קשיתיה מאי איריא דתני מן השעורים ליתני מן העדשים אלא סבר חזקיה כי קאמרי ב"ש התם כרבי יהודה ורבי יוחנן אמר אפילו מן העדשים והא רבי יוחנן הוא דאמר באומר אילו הייתי יודע שאין נודרין כך לא נדרתי כך אלא כך לדבריו דחזקיה הוא דקאמר את מ"ט קא הדרת כך משום דלא קתני מן העדשים דלמא לא מיבעיא קאמר לא מיבעי' כי אמר מעדשים דמייתי מנחה מעלייתא דאיכא למימר מיהדר הוא דהדר ביה ותפוס לשון ראשון אלא (ב) כי אמר מן השעורין ודאי דהכי קאמר אי קדשה כמנחת העומר (א)

אמר שעורים איכא למימר דעשה דיש מנחה צאה שעורים אצל בעדשים ליכא למיטעי דאין מנחה צאה מהס כלל ולא גרס הכא בספר קסבר חזקיה צית שמאי כר' יהודה ובמנחות פ' המנחות והנסכים (דף קג.) לא גרסינן ליה והתם גריס אלא ש"מ משום דהוא צשעורים טעי בעדשים לא טעי ורבי יוחנן אמר [כו']^ב: ד' דליכא למימר מיהדר הוא דקמיהדר ציה. דדיצור האחרון סותר הראשון דכשאמר מנחה משמע מנחה כשרה מסולת וכי הדר אמר מעדשים הדר מדיצור ראשון ותפוס לשון ראשון: **א"א** כי קאמר מן השעורין ה"ק לא צא לסמור דבריו ראשונים דלמר הרי עלי מנחה [אלא] לפרש ולומר (כיון) שאמר^ב מן השעורין ואפשר ליקדוש ובמנחת העומר ובמנחת סוטה מיקדוש ואי לא אפשר לה ליקדוש צמנחה לא יתחייב צמנחה אחרת קמשמע לן דמייתי חטין ועולם כצית שמאי ומשום דאין אדם מוזיא דבריו לצטלה: פרה

בעדשים דאע"ג דלמר אילו הייתי יודע שאין נודרין כך לא משגיחין ציה דסתמא דמילתא דצשעורין הוא דקא טעי אצל לא בעדשים: **לדבריו דחזקיה**. וקא"ל ר' יוחנן והכי קא"ל מ"ט הדרת צך משום דלא קתני ציה עדשים: **דלמא לא מיבעיא קאמר**. (ב) דלא תימא דכי אמר מן העדשים דמייתי מנחה מעלייתא משום דליכא למימר דכי אמר הרי עלי מנחה מעלייתא קבל עליהו והא דלמר בתר הכי נמי מן העדשים משום דקא צעי למיהדר ציה קאמר דמידע ידע דמן העדשים אין מציאים כלום והרי לפטור עמנו קאמר ותפוס לשון ראשון ויציא מן החיטין: (א) **אלא כי אמר מן השעורין**. ודאי דלית לך למימר הכי דהואיל ובמינו קריצין דלהקריב קאמר והכי קאמר אם אפשר דקדשה כמנחת העומר וכמנחת

הריני נזיר פרק שני נזיר

אמר הרי עלי מנחה (הציא קמה מציא סולת. או שאמר הרי עלי מנחה צלה שמן ולבונה כו': **מי לא אמרי ז"ש**. דאע"ג דלא קביל להיות נזיר אלא מן הגרונרות הוי נזיר מן היין הכא נמי כי אמר מן השעורין מייתי לה מסולת של חיטים כהלכתה: **ור' יוחנן אמר אפילו סימא דברי הכל**.

דאפי"פ ז"ה מודו צאה דציא מן החיטים אע"פ שלא התנדב אלא מן השעורים כגון שאמר לכך התנדבתי שעורין שהייתי סבור שמציאין מנחה מהן אצל אילו הייתי יודע שאין נודרין אלא חיטין לא נדרתי שעורין הלכך (א) (ב) גמר צנפסיה לאיתויי מידי דבר חיצוא להכי יציא מן החיטין: **אלא כוונן שהסנדב מן השעורין**. דהתם הוא הואיל ומנחת סוטה ומנחת העומר מן השעורים קמייתי להו דממינו קרב לגבי מוצח להכי הוא דלמר דחל עליה נצת מנחה ויציא מן החיטים: **אלא אמר מנחה מן העדשים**. שאין צמינו קרב לגבי מוצח לא מייתי ולא כלום: **מכדי חזקיה כמאן מוקי לה למתניסין**.

דמנחות כצית שמאי: **והא עדשים לגבי מוצח כגרונרות לגבי נזיר דמו**. וכי היכי דהתם אמרי צית שמאי דהוי נזיר הכא נמי כי אמר מן העדשים יציא מן החיטין: **הדר ציה חזקיה**. דלמר לעיל ז"ש היא דלא אמרי ז"ש מן הגרונרות הוי נזיר (ב) אלא טעמא דמוקי לה כז"ש דסבר לה כרבי נתן כלישנא צתרא דלית להו לז"ש דנדור ואינו נזיר כר' יהודה דלמר צאומר הרי הן עלי כקרבן דגרונרות ודבילה כולהו צני נזר נינהו וכי היכי דלהלן אמרי ז"ש דהוי נדור משום דצני נזר נינהו הכא נמי כי אמר מן השעורין הואיל דצני הקרבה נינהו צמנחת העומר

ובמנחת סוטה להכי הוא דלמרינן דמציא מן החיטין: **ואמאי הדר ציה**. חזקיה כההיא לוקמא כמעיקרא כתי"ק דלמר האומר מן הגרונרות הוי נזיר גמור אע"ג דנזיר אין אסור כגרונרות ולוקמא למתניסין דמנחות צאומר הרי עלי עדשים (א) מציא מן החיטין אע"ג דעדשים אינן ראויים לגבי מוצח מידי דהוי אגרונרות לגבי נזיר דהוי נזיר גמור: **מסניסין**. דמנחות קשיתיה (ב) אם אימא דלית להו לז"ש נדור ואינו נזיר דלא צצירא להו כר' יהודה דלמר צאומר הרי הן עלי קרבן דגרונרות ודבילה צני נזר נינהו אלא

נזיר הוי וכי היכי דלהלן אמרי ז"ש דכי אמר הריני נזיר מן הגרונרות הוי נזיר מן היין גצי מנחות מאי איריא דלמר מן השעורין דהוי דבר הראוי לגבי מוצח ליתני מן העדשים דהא עדשים לגבי מוצח כגרונרות לגבי נזיר דמי אלא מתני' דמנחות כז"ש ולא תני בה מן העדשים אלמא דלא הוי טעמא דציא מן החיטין אלא משום דהתנדב מן השעורין דצני הקרבה נינהו ודכוותה נמי גצי נזיר כי אמר הריני נזיר מן הגרונרות לא הוי נזיר אלא נדור משום דצני נזר נינהו (א) לז"ש אית להו (ד) כר' יהודה ומתני' דמנחות כז"ש ולא כז"ה (כלל) דאי כז"ה הא אמרי דאפילו נדור לא הוי משום דצלשון נזירות קא נזר הכא נמי כי אמר מן השעורים לא יציא מן החיטין שלא התנדב כדרך המתנדבין: **ור' יוחנן אמר אפילו מן העדשים**. יציא מן החטין: **והא א"ר יוחנן כו'**. וכדמוקים לה כגון דקא טעי אלמא דצמידי דטעי צה כגון שעורין משום דצני הקרבה נינהו (ב) (ג) [קא מוקין מתני' דמנחות אצל לא נדריו דסתמא דמילתא דצשעורין הוא דקא טעי אצל לא בעדשים: **לדבריו דחזקיה**. וקא"ל ר' יוחנן והכי קא"ל מ"ט הדרת צך משום דלא קתני ציה עדשים: **דלמא לא מיבעיא קאמר**. (ב) דלא תימא דכי אמר מן העדשים דמייתי מנחה מעלייתא משום דליכא למימר דכי אמר הרי עלי מנחה מעלייתא קבל עליהו והא דלמר בתר הכי נמי מן העדשים משום דקא צעי למיהדר ציה קאמר דמידע ידע דמן העדשים אין מציאים כלום והרי לפטור עמנו קאמר ותפוס לשון ראשון ויציא מן החיטין: (א) **אלא כי אמר מן השעורין**. ודאי דלית לך למימר הכי דהואיל ובמינו קריצין דלהקריב קאמר והכי קאמר אם אפשר דקדשה כמנחת העומר וכמנחת

העומר (א) ודאי מתחלה מן העדשים אלא ודאי מתחלה נתכוון לומר מנחה מעלייתא ומהדר קא

מסורת הש"ם

(א) מנחות קג. (ב) ג' עט כל הסוגיא וע"ש. (א) אלא התם כז"ל. (ד) ז"ל כמנחת העומר וכמנחת.

נוסחת הריב"ן

(א) הלכך הואיל דמתי: (ב) הוי נזיר דלית ליה לחזקיה האו כצרא דהוי נזיר אלא טעמא כו': (ג) ד"ש: (ד) דצני יהודה: (ה) קאמר למתניסין: (ו) קאמר:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ותפוס לשון ראשון אלא אפי" כי אמר מן השעורין אימא ודאי להכי קאמר: (ב) רש"י ד"ה ור' יוחנן וכו' הלכך כיון דגמר נפשיה: (א) ד"ה ואמאי הדר וכו' דמביא מן החיטין: (ד) ד"ה מתני' וכו' דאם אימא וכו' גצי מנחות נמי כי אמר מן העדשים מייתי מן החיטים מאי איריא דתני מן השעורין דהוי דבר וכו' ואמאי הדר נזר נינהו לז"ש דצני נזר נינהו לז"ה והא אמר וכו' דצני הקרבה נינהו למתניסין: (א) ד"ה דלא למא לא מיבעיא קאמר דלא מיבעיא כי אמר: (א) ד"ה אלא אפילו כי אמר מן השעורין דלית לך למימר הכי הואיל וצמיט קריצין ודאי דלהקריב כז"ל והידי' עט ד"ה וכמנחת סוטה:

גליון הש"ם

גמ' וב"ש ד"ה. קשה לי הא טעמא דצ"ש דאין שאלה דחקש וחו שיך סבירי נזיר דהוא תפוס בקדושה אצל הכא צאומר הרי עלי מנחה דלא הקדש על דעיין ולא חיל הקדש על שום דבר רק שקיבל עליו להציל מנחה והוי רק נזר בעלמא וצפסוטו נראה דצאומר הכי עלי להציא עולה דמדה צ"ש דיש לו התרה:

הגהות מהר"ב הנשבור

(א) תוס' ד"ה יציא מן מלת דחוטא נמחק וצ"י זה טעם דמנחת חוטא ג"כ צאה מן החיטין דוקא אלא כז"ל אלא דעומר ומנחת קנאות או ז"ל אלא דטוטה ומנחת עומר. אורח משור: (ב) ד"ה צאומר אילו הייתי יודע וכו' כמנחת חוטא נמחק מלת חוטא וי"צ עומר: (ג) בא"ד וכן קמט טעה צמנחת קנאות ובשמן ולצויה טעה צמנחת חוטא ובמנחת קנאות כז"ל אי"מ: (ד) ד"ה התם משום טעמא הוא וכו' ור' יוחנן אמר וכו' י"צ כחן הס"ד ואח"כ מה"ד דליכא:

הגהות התוספות

- ז"ל והיינו. 2. מיצת ורבי יוחנן אמר כו' נמחקות.
- ז"ל מה שאמר. 4. ז"ל אם אפשר.